

Balua ya Pauli kwa Vagalatia Ulongolelu

Mtumi Pauli ndi mweayandiki chitabu ichi pagati ya mwaka wa 48-57, peamali kuvelekewa Kilisitu na avayandikili misambi ya vandu vevakumsadika Kilisitu pamulima wa Galatia yeyalongoswayi na Valumi. Vasomi vimanya lepi uchakaka kuvya lukumbi iyandika balua iyi avi koki nambu yihotoleka avi kumuji wa Efeso amala Kolinto.

Pauli avayandikili vandu voha vevakumsadika Kilisitu, Vayawudi na vandu vangali Vayawudi, mumisambi ya vandu vevakumsadika Kilisitu pamulima wa Galatia ayandiki ndava ya kubesa mawuliwu ga udese gegajovili kuvya yiganikiwa kwa vandu vevakumsadika Kilisitu valanda malagizu ga Vayawudi kuhuma mu Lilaganu la Kadeni, neju kudumula jandu. Kwavili na msambi wa vandu pagati ya vamsadika vevavili Vayawudi vevaganayi vamsadika vangali Vayawudi vadumuliwa jandu. Mewa vavi na makotesi gamahela gegabela uhotola wa utumi wa Pauli. Pauli aukengalili utumi waki kwa kudandaula malovi gaki mwene (musula ya 1:11-2:14). Na kuyikengelela Lilovi la Bwina mukujova kuvya usangula wipatikana mu njila ya kumsadika Yesu Kilisitu ndu (musula 2:16). Mulijambu lenili ndi Chapanga ilangisa uganu waki na lepi matendu ga vandu.

Gegavi

Pauli itumbula balua yaki mukuvajambusa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Galatia (musula ya 1:1-5).

Kangi Pauli idandaula na mambu gaki mwene na kukengelela gala geiwula na kulangisa chealingili kutama kwa kulanda malagizu nambu yahotoliki lepi (musula ya 1:6-2:21).

Kavili idandaula neju ndava ya lihengu la malagizu na ubwina wa Chapanga muusan-gula (musula ya 3-4).

Neju ya ago akuvapela malagizu ndava ya kutama bwina mukumsadika Kilisitu (musula ya 5:6-10).

Pauli imakisila balua yaki kwa jambu na kuvayupa vakumbuka kuvya, kung'anamuswa na Chapanga na kuvya mundu wa mupya ndi chabwina neju kuliku malagizu gegihengeka muhiga ngati kudumula jandu (musula ya 6:11-18).

¹ Nene namtumi Pauli mwenikemiwi kuvya mtumi lepi kwa kuhaguliwa na vandu mewa lepi kwa makakala ga mundu, nambu kwa uhotola wa Yesu Kilisitu na Chapanga mweamyukisi Yesu, ² na valongo voha mwemuvi pamonga na nene, tikuvajambusa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Galatia.

³ Tikuvaganila uteke na ubwina kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU witu Yesu Kilisitu.

⁴ Kilisitu ajiwusili mwene avya luteta ndava ya kumbudila kwitu Chapanga ndava ya maganu ga Chapanga Dadi witu muni atisangulayi kuhuma

pamulima uwu uhakau wa hinu. ⁵ Chapanga alumbiwa magono na magono goha gangali mwishu! Ena.

Kawaka Lilovi la Bwina Lingi

⁶ Nikangasa neju kulola kuvya kanyata mukumleka wuli Chapanga, mweavakemili nyenye kwa ubwina wa Yesu Kilisitu, na mukulilanda lilovi la Bwina ya namuna yingi.

⁷ Chakaka kawaka Lilovi la Bwina la Chapanga lingi, nambu vavi vandu vevakuvayagisa, vevigana kung'anamusa Lilovi la Bwina la Kilisitu.

⁸ Nambu hati ngati mmonga winu amala mtumu kuhuma kunani kwa Chapanga, akavakokosela Lilovi la Bwina chingi na lila letivakokosili tete, hinu mwenuyo apewayi likoto na Chapanga. ⁹ Tamali kuvajovela mambu aga kadeni, na nene nikugawuyila kavili, mundu akavakokosela Lilovi la Bwina lelivii chingi na lila lemwapokili, ndi apewa likoto na Chapanga!

¹⁰ Hinu kujova ago kulangisa kuvya nilonda vandu vaniyidakila? Lepi! Nigana kuyidakiliwa na Chapanga. Amala nilonda kuvaganisa vandu? Kuvya ngati nilonda kuvaganisa vandu, nganivii lepi muhengahaji wa Kilisitu.

Chapanga akumkemela Pauli

¹¹ Valongo vangu, nikuvagana mumanya kuvya Lilovi la Bwina lenivakokosili lepi ujumbi kuhuma kwa mundu. ¹² Ndava muni nene nakuyipokela kuhuma kwa mundu amala kuwuliwa na mundu, nambu kwa kugubukuliwa na Yesu Kilisitu mwene.

¹³ Muni muyuwini malovi ga mambu gangu chanatamili kadeni, mu njila ya Vayawudi ya kumuyupa Chapanga, kuvya nawung'aisi neju msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu na kuvakomakesa. ¹⁴ Namwene navahotwili vayangu va ntanga yangu mu njila ya Vayawudi ya kumuyupa Chapanga najikangamilisi neju kukamula mivelu ya vagogo vangu.

¹⁵ Nambu Chapanga, kwa ubwina waki ndi amali kunihagula kwakona nangavelekewa, anikemili nimhengelayi, ¹⁶ Peanigubukulili Mwana waki muni nikokosa Lilovi la Bwina ndava ya Yesu Kilisitu kwa vandu vangali Vayawudi, changali kuyupa maholo ga vandu, ¹⁷ amala changahamba hoti ku Yelusalemu kwa vala vevalongolili kuvya vamitumi, ndi nahambili hoti ku Alabia, kangi nikawuya ku Damasko. ¹⁸ Hinu, payamaliki miyaka yidatu, ndi penakahambili ku Yelusalemu kukonganeka na Kefa mweikemiwa mewa Petili, natamili kwaki mu magono kumi na mhanu. ¹⁹ Nambu namuweni lepi mtumi yungi nga Yakobo mwene, mlongo waki BAMBU.

²⁰ Genikuvayandikila ndi ga chakaka, Chapanga agamanyili, nikuvajovela lepi ga udese.

²¹ Mwanakandahi nihambili ku mulima wa Silia na Kilikia. ²² Lukumbi lwenulo, namwene navi nangawonekana na msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Yudea. ²³ Chevachimanyili ndi chila ndu chevayuwini, “Mundu yula mweating'aili hoti, hinu akuyikokosa sadika yilayila yeagana

kuyiyongomesa!” ²⁴ Hinu, vakamulumba Chapanga ndava ya nene.

2

Pauli iyidakiliwa na vamitumi vangi

¹ Payamaliki miyaka kumi na mcheche, nika-hamba kavili ku Yelusalemu, pamonga na Ban-aba na Tito. ² Nahambili ndava ya ugubukulo weanipeli Chapanga. Hinu panakonganiki nawu vene vachilongosi ndu pachiepela ndi navadan-daulili ujumbi wa Lilovi la Bwina lenakoko-sai kwa vandu vangali Vayawudii. Nahengili genago muni lihengu lenimali kuhenga, na lenihenga hinu likoto kuvya waka. ³ Hati muyangu Tito mwenalongosini nayu, pamonga ndi Mgiliki, nambu nakuganikiwa kudumula jandu. ⁴ Pamonga kwavili na vavajikitili vamsadika vayitu vevaganili adumuliwa jandu. Vandu venavo vajiyingisi kwa kuchenjela na umang'omesi kulekekeswa kwitu kwetivi naku mukujiwunga na Kilisitu Yesu, muni vatikita vavanda. ⁵ Nambu nakuyidakilana nawu hati padebe, muni uchakaka wa Lilovi la Bwina usigalila na nyenye magono goha.

⁶ Vandu venavo vevijovekana kuvya vachi-longosi, ngati chakaka vachilongosi amala lepi, chindu lepi kwa nene muni Chapanga ihamula lepi ndava ya kulola mambu ga kuvala, vandu avo vana maholo lepi gakuniyonjokisa. ⁷ Pahali paki ndi vamanyili kuvya Chapanga anigoto-lili lihengu la kukokosa Lilovi la Bwina kwa vandu vangali Vayawudi ngati Petili cheatumwili

kukokosa kwa Vayawudi. ⁸ Ndava muni Chapanga mweamhotwisi Petili kuvya mtumi kwa Vayawudi, ndi yuyoyo mweanihotwisi nene kuvya mtumi kwa vandu vangali Vayawudi. ⁹ Hinu, Yakobo Kefa na Yohani vevawonikini kuvya vachilongosi vakulu, vamanya ili kuvya Chapanga anipeli lihengu lenili la bwina, ndi vatikamwili mawoko tete, nene pamonga na Banaba kulangisa kuvya tavamonga. Nambu tete yatiganili tikahenga lihengu pagati ya vandu vangali Vayawudi navene pagati ya Vayawudi. ¹⁰ Nambu vatiyupili chindu chimonga tivakumbuka vanguardu vevavi mu msambi wa vandu vamsadika, ndi lijambu lenikangamala kulihenga.

Pauli akumhakalila Petili

¹¹ Nambu Petili peabwelili ku Antiokia nambelalili hotohoto palongo ya vandu muni abudili neju. ¹² Kwakona kubwela pagati ya vandu vangi vevatumwili na Yakobo, Petili avi mukulya pamonga na vandu vangali Vayawudi. Nambu pevamali kuhika vandu vala, ndi ajibagwili na alekili kulya pamonga na vandu vangali Vayawudi, ndava ya kuyogopa chikundi cha vandu vevilasimisha vandu vangali Vayawudi kudumuliwa jandu. ¹³ Hati valongo vangi Vayawudi vamyidakili Petili muchitendu chila cha uhomela, ndi Banaba namwene akahutwa na uhomela wavi. ¹⁴ Hinu panawene mambu gevihenga gilandana lepi na uchakaka wa Lilovi la Bwina, nikamjovela Kefa palongolo ya vandu voha, “Pamonga veve wamuyawudi, utama ngati vandu vangali Vayawudi ndi lepi ngati

Myawudi! Hinu uhotola wuli kulinga kuvajovela kwa makakala vandu vangali Vayawudi kutama kuvya ngati Vayawudi?"

Vayawudi na vandu vangali Vayawudi visanguuliwa kwa kusadika

¹⁵ Chakaka, tete Tavayawudi cha kuvelekewa, lepi tavandu vangali Vayawudi "Vevikemelewa vevakumbudila Chapanga!" ¹⁶ Nambu timanyili kwa chakaka mundu nakuvalangiwa mweakumganisa Chapanga mukuyidakila malagizu, nambu ndu kwa kumsadika Yesu Kilisitu. Na tete mewa timsadika Yesu Kilisitu muni tivalangiwa vetimganisa Chapanga kwa mu njila ya kumsadika Yesu Kilisitu, lepi ndava ya kuyidakila malagizu. ¹⁷ Nambu, kuvya tavete, mukulonda kuvalangiwa kumganisa Chapanga kwa kuwungana na Kilisitu, tawonekini kuvya vetikumbudila Chapanga, wu, Kilisitu ndi mweakuvakita vandu vambudila Chapanga? Lepi! ¹⁸ Nambu yikavya nijenga kavili malagizu genabomwili, hinu nene nilangisa kuvya nambudaji. ¹⁹ Malagizu gahengili nimanyayi kuvya niganikiwi kufwa ndi nafwili muni nihuma muuhotola wa malagizu, muni nitama ndava ya Chapanga na nene nikomiwi pamonga na Kilisitu pamsalaba. ²⁰ Nambu lepi nene mwenitama nambu Kilisitu, itama mugati yangu, lepi namwene kavili, nambu Kilisitu ndi avi muhiga yangu, na wumi wenivii nawu nitama kwa sadika, sadika mu Mwana wa Chapanga, mweaniganili hati kuwusa wumi waki ndava yangu. ²¹ Nakugana kubela ubwina

wa Chapanga. Ngati Mundu iyidakiliwa mbwina palongolo ya Chapanga kwa kuyidakiliwa na malagizu, hinu Kilisitu afwili waka.

3

Malagizu amala Sadika

¹ Nyenye Vagalatia vayimu! Ndi yani mweava-havili? Malovi ga kuvambiwa Yesu Kilisitu gajoviwi hotohoto palongolo yinu. ² Nigana kumanya chindu chimonga kuhuma kwa nyenye, wu, mwapokili Mpungu wa Chapanga ndava ya kuyidakila malagizu amala ndava ya kuyuwana kusadika Lilovi la Bwina? ³ Uyimu winu uvi wuli? Nyenye mwatumbwili goha kwa utangatila wa Mpungu wa Chapanga, wuli hinu mwigana kumalakisa kwa makakala ginu mwavene? ⁴ Wu, mambu goha gegavakolili nyenye gawaka? Nakuhotoleka! ⁵ Wu, Chapanga avapelili Mpungu waki na kukita chinamtiti pagati yinu ndava mwilanda malagizu, amala ndava mwiyuwana Lilovi la Bwina na kusadika?

⁶ Mlola luhumu lwa Ibulahimu ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, mwene amsadiki Chapanga, ndi mwene awonikini mbwina palongolo ya Chapanga. ⁷ Hinu mumanya kuvya vala vevakumsadika Chapanga ndi chakaka vana va Ibulahimu. ⁸ Mayandiku Gamsopi gijova kuhuma kadeni kuvya Chapanga yati akuvavalangila vandu vangali Vayawudi kuvya vabwina palongolo yaki mu njila ya sadika. Ndava Chapanga amkokosili hoti Lilovi la Bwina Ibulahimu, "Vandu va milima yoha

yati vimotisiwa ndava ya veve.” ⁹ Hinu, vala vevisadika yati vimotisiwa pamonga na Ibulahimu mweisadika.

¹⁰ Ndava muni vandu voha vevihuvalila kuyidakila gegiganikiwa na malagizu, vavi mulikoto muni Mayandiku Gamsopi gijova, “Yoyoha mwangakamula goha gegayandikwi muchitabu cha malagizu ndi avili mulikoto.” ¹¹ Ndi hotohoto kuvya kawaka mundu mweivalangiwa kulolekana mbwina palongolo kwa malagizu, ndava muni mweilolekana mbwina palongolo ya Chapanga yati itama kwa sadika. ¹² Nambu malagizu yihumila lepi kusadika, nambu Mayandiku Gamsopi gijova, “Mweiyidakila gegiganikiwa mu Malagizu yati itama.”

¹³ Kilisitu atigombwili tete kuhuma mulikoto la malagizu, mukujitolela likoto ndava yitu, muni Mayandiku Gamsopi gijova, “Mundu yeyoha mweavambiwi pamkongo ana likoto.”

¹⁴ Lijambu lenili lahengiki muni mota yeapewili Ibulahimu yivahikila vandu vangali Vayawudi mu njila ya Kilisitu Yesu, muni musadika timpokela Mpungu Msopi mweatilagazili Chapanga.

Malagizu na lilaganu

¹⁵ Valongo vangu, yati nikuvapela luhumu lwa wumi witu wa magono goha, vandu vavili vakakita lilaganu kwa kulapa, kawaka mundu kudenya amala kuyonjokesa chindu mu lilaganu lenilo. ¹⁶ Hinu, Ibulahimu alagaziwi na Chapanga, mwene pamonga na “Vachiveleku vaki mayandiku gijova lepi, na chiveleku chaki,” Yani ndi mmonga ndi Kilisitu. ¹⁷ Chenichi

ndi chenijova, Chapanga avikili lilaganu laki na Ibulahimu. Payapitili malagizu miyaka miya mcheche na selasini ndi malagizu peyaletiwii. Malagizu genago nakuhotola kulidenya amala kuhungula lilagizu la Chapanga. ¹⁸ Ngati njombi yeniyi ya Chapanga ngayihualili uyidakila wa Malagizu, hinu njombi yeniyi ngayihualili lepi lilaganu la Chapanga. Nambu Chapanga kwa ubwina waki ampelili Ibulahimu njombi yeniyi ndava ya lilaganu leampeli Ibulahimu.

¹⁹ Hinu malagizu gana lihengu loki? Yayonjokiswi muni kulangisa kubuda, mbaka peibwela chiveleku cha Ibulahimu yula mweapewili lilaganu lila. Malagizu gegaletiwii na mtumu wa kunani kwa Chapanga muchiwoko cha mtepulansisi Musa. ²⁰ Nambu mtepulansisi iganikiwa lepi ngati lijambu lene likumvala mundu mmonga, na Chapanga ndi mmonga.

Ndava ya malagizu

²¹ Wu, malagizu gibelana na lilaganu la Chapanga? Lepi hati padebe! Muni kuvya uhumili mu malagizu gegakuvapela vandu wumi, ndi ngatiwonikini vabwina palongolo ya Chapanga kwa kuyidakila malagizu. ²² Nambu lepi, Mayandiku Gamsopi gamali kujova kuvya mulima woha uvi uvanda wa kumbudila Chapanga. Muni vevisadika vapewayi njombi yila yeavalagazili Chapanga, mukumsadika Yesu Kilisitu.

²³ Nambu kwakona kubwela sadika yila, nambu takungiwi na mhilu ngati vafungwa mbaka payabweli sadika yigubukuliwayi.

²⁴ Hinu malagizu gavi na makakala panani yitu mbaka pahaikili Kilisitu, muni tilolekana vabwina palongolo ya Chapanga. ²⁵ Nambu ndava sadika yimali kubwela, tete nakuvya kavili pahi ya uhotola panani yitu.

²⁶ Mu njila ya sadika nyenye mwavoha ndi vana va Chapanga mukuwungana na Kilisitu Yesu. ²⁷ Muni mwavoha nyenye mwemubatiziwi na kujiwunga na Kilisitu, mutama ngati Kilisitu cheigana mutama. ²⁸ Kawaka kavili mbagulanu pagati ya Vayawudi amala Vandu vangali Vayawudi, vavanda amala vandu mwemlekekiwi, kawaka mgosi amala mdala, muni mwavoha ndi mwavamonga mukuwungana na Kilisitu Yesu. ²⁹ Ngati nyenye ndi vandu va Kilisitu ndi chiveleku cha Ibulahimu ndi yati mwipewa lilaganu lila leajovili Chapanga.

4

¹ Hinu, nijova kuvya, mhali, akavya akona mwana, iwanangana na mvanda pamonga ndi mhali wa vindu vyoha. ² Lukumbi lwenulo lwoha, ivya mu mawoko ga vevakumulela na vandu vevakumuyunga, mbaka lukumbi lweluvikiwi na dadi waki lutimila. ³ Mewawa tete patavili takona kukangala musadika, tavi vavanda va mzuka vachilongosi va mulima. ⁴ Nambu lukumbi lwabwina palwatimili, Chapanga amtumili mwana waki mweavelekiwi na mdala, akatama muulongosi wa malagizu ga Vayawudi, ⁵ ndava avagombola vala vevavi pahi ya malagizu muni tete tikitiwa vana va Chapanga.

⁶ Ndava muni nyenye hinu ndi vana vaki, Chapanga amtumili Mpungu wa Mwana waki mumitima yinu, Mpungu wewivemba “Aba” Ndi “Dadi.” ⁷ Hinu veve wamvanda lepi kavili, nambu wamwana, Chapanga alavapela nyenye gala goha geavalagazili kuvapela.

Pauli akuvaholalela Vagalatia

⁸ Kadeni pemwammanyili lepi Chapanga, ndi mwaihengili michapanga ya waka, lepi Chapanga wa chakaka. ⁹ Nambu hinu, ndava mumanya Chapanga, amala tijova mwimanyikana na Chapanga, mwihotola wuli kuwuya kavili kwa vala mizuka yingangu na yangali makakala? Hati kugana kuvahengela kavili? ¹⁰ Mwakona mwilanda magono gakulu, ga miyehi na lusenje na miyaka. ¹¹ Niyogopa pangi lihengu lanahengili ndava yinu liyagili waka!

¹² Valongo vangu, nikuvayupa neju mvoja ngati nene, muni hati nene nivii ngati nyenye. Nakunihengela uhakau wowoha. ¹³ Nambu mwimanya kuvya utamu wangu ndi wanipeli fwasi ya kukokosa Lilovi la Bwina mala ya kutumbula lukumbi. ¹⁴ Pamonga utamu wangu wavili mang'ahiso kwinu, nambu likumbi lula mwenivevisi lepi amala kunibela ndava ya utamu wangu pamonga vavakoffi kukita ago. Nambu mwanipokili ngati mtumu wa kunani wa Chapanga, ngati kuvya Kilisitu Yesu mwene. ¹⁵ Mwavi na luheku, hinu chihumili kyani? Chakaka nikuvajovela kuvya lukumbi lula ngamuhotwili hati kutupula mihu ginu na kunipela

nene. ¹⁶ Hinu wu, ndi na likoko winu ndava ya kuvajovela uchakaka?

¹⁷ Vandu vangi avo vevakuvang'aikila nyenye, maholo gavi, lepi gabwina. Vigana kuvabagulana na nene muni nyenye muvang'aikila vene.

¹⁸ Chakaka ndi lijambu la bwina kuvang'aikila vangi mu mambu gabwina, lepi ndu lukumbi penivya na nyenye. ¹⁹ Vana vangu, mewawa ngati mau mweavi na ndumbu cheivya na lipyanda la kuveleka, ndi nene mewawa chen-

ing'aika mewa ndava yinu mbaka pemwitumbula kutama ngati chatamili Kilisitu. ²⁰ Ngati kuvya nivya pamonga na nyenye hinu, muni nganimanyili ukangamisu weuganikiwa ndava yinu! Nivii na wogohi neju na nyenye!

Mawuliwu kuhuma kwa Hagali na Sala

²¹ Mnijovela mwavene mwemgana kulongoswa na malagizu, wu, mwiyuwana malagizu chegijova? ²² Yiyandikiwi mu Mayandiku Gamsopi kuvya Ibulahimu avili na vana vavili, mmonga kwa mdala mvanda na yungi mumdala mwealekekswi.

²³ Mwana wa mdala mvanda yula avelikwi ndu, nambu yula wa mdala mwealekekiswi avelikwi ngati chevivelekewa vandu vangi. ²⁴ Mambu genaga ndi luhumu, vamau venavo vavili ndi luhumu lwa malaganu gavili, la kutumbula lila la kuchitumbi cha Sinai, likumvala Hagali, na vana vaki ve-

vivelekewa muuvanda. ²⁵ Hagali iyima pahali pachitumbi cha Sinai weuvi Alabia, ndi luhumu lwa Yelusalemu ya hinu, yeyivii muuvanda na vana vaki. ²⁶ Nambu Yelusalemu ya kunani

kwa Chapanga ndi muji weulekekiswi, wene ndi nyina witu. ²⁷ Muni yiyandikwi mu Mayandiku Gamsopi,

“Uheka, vangaveleka,
luluta kwa lwami luheku, vangaveleka mwana,
muni vana va yula mwealekiwi ndi vamahele kuliku va yula mweagegiwi.”

²⁸ Hinu, valongo vangu, nyenye ndi vana va Chapanga ndava lilaganu laki ngati cheavili Izaki. ²⁹ Nambu ngati magono gala mwana mweavelekiwi ngati chevivelekewa vandu vangi amung'aili yula mweavelekiwi kwa makakala ga Mpungu wa Chapanga, mewawa na magono aga. ³⁰ Nambu Mayandiku Gamsopi gijova wuli? Gijova “Mvinga mau mvanda pamonga na mwana waki, muni mwana wa mvanda ihala lepi pamonga na mwana wa mau mwealekekiswi.” ³¹ Hinu valongo, tete lepi vana va mvanda nambu va mau mwealekekiswi.

5

Kilisitu atilekekesi

¹ Kilisitu atilekekisi muuvanda, aganili tisi-galila valekekeswa. Hinu ndi mkangamala kuyima ndi mkoto kuyidakila kavili kuvya pahi ya lingolingoli la uvanda.

² Myuwanila! Ndi nene Pauli mwenijova na nyenye! Ngati muyidakili kudumuliwa jandu, Kilisitu yati iwonekana chindu lepi kwinu.

³ Nijova kavili hotohoto, mundu yoyoha mweiyidakila kudumula jandu yikumgana kuyidakila Malagizu goha ga Musa. ⁴ Ngati mwilinga kuhengewa gabwina mu njila ya malagizu, ndi

mujibagwili kutali na Kilisitu, muvi kutali na ubwina wa Chapanga. ⁵ Nambu tete kwa upandi witu, tilindila kwa huvalila ya makakala ga Mpungu Msopi tukitiwa vabwina palongolo ya Chapanga mu njila ya sadika. ⁶ Ndava muni tiwungini na Kilisitu Yesu, kudumuliwa jandu amala changadumuliwa chindu lepi, chechiganikiwa sadika yeyilangiswa kwa kuganana.

⁷ Lugendu lwinu lwa bwina! Yani, hinu mweavabesili kuuyidakila uchakaka? ⁸ Mweahengili chindu chenicho lepi Chapanga mweavakemili. ⁹ “Mawuliwu aga ga udesa ngati ngemeku yidebe lelitutumusa lilundu loha la uhembe,” ¹⁰ Ndava ya kuwungana kwitu nihuvalila pavaha kuvya nyenye nakuvya na usindimala wa namuna yingi. Ndi mundu yeyoha mweakuvang'aha yati iamuliwa na Chapanga.

¹¹ Nambu muupandi wangu, valongo vangu, ngati kwakona nikokosa kuwuya yikuvagana kudumuliwa jandu, ndava kyani hinu nakona ninyagiwa? Kuvya ago, makokosa gangu ndava ya msalaba wa Kilisitu yagileta mtahu. ¹² Nilola chabwina vala vevakuvang'aha kudumuliwa jandu kwa makakala mbanga ngavajitenili vene!

¹³ Valongo vangu nyenye, mwakemeliwi mlekekeswa. Nambu kulekekeswa kwenuko kukoto kuvya chidetelu cha kulanda mnogo uhakau wemuvelikwi nawu, nambu yikuvagana kutumikila kwa uganu. ¹⁴ Muni malagizu goha gitimiliswa mukuyidakila amuli yeniyi yimonga, “Mgana muyaku ngati chekujigana wamwene.” ¹⁵ Nambu ngati mdakulana na

kulumana ngati hinyama ya kudahi mjiyangalila mkoto kuyongomesana vene kwa vene!

Wumi wewilongoswa na Mpungu wa Chapanga

¹⁶ Hinu nijova naha: Mpungu Msopi alongosa wumi winu, ndi mwavene nakulonda kavili mnogo wa pamulima. ¹⁷ Muni mnogo uhakau wipingana na maganu ga Mpungu Msopi, na maganu ga Mpungu Msopi wa Chapanga. Mambu gavili genago giwanangana lepi, ndava ya yeniyu nakuhotola kuhenga gala gemkugagana mwavene. ¹⁸ Nambu mwakalongoswa na Mpungu nakuvya kavili pahi ya ulongosi wa malagizu.

¹⁹ Hinu, matendu gegihuma na mnogo uhakau wa higa, ndi kukita ugoni na mambu gahakau kugana vindu vyamahele, ²⁰ kugundamila chimong'omong'o na uhavi na umakoko na luhonda na wihu ligoga na unotani, mhutanu na mpechenganu, ²¹ lingele na kugala uhutulu na mambu gangi gegiwanangana na ago. Nikuvajovela kavili genamali kujova, vandu vevihenga mambu ago vihala lepi Unkosi wa Chapanga.

²² Nambu mundu mweilongoswa na Mpungu wa Chapanga ivya na uganu na luheku na uteke na usindimala na ubwina na mtima wabwina na usadikika, ²³ ungolongondi na kujilongosa vene. Kawaka malagizu gegihotola kubesa mambu ago. ²⁴ Ndi vala vevavi na Kilisitu Yesu vavambiwi pamonga na Kilisitu na kuleka mambu gahakau gavahengayi. ²⁵ Mukutama

kwa kulongoswa na Mpungu Msopi, ndi tihengayi gala geigana. ²⁶ Hinu timekela na luhonda amala kulolelana wihu.

6

Mtangatanayi ndwika

¹ Valongo vangu, ngati mkumlola mundu nunuyu abudili, hinu nyenye mwemulongoswa na Mpungu mumwuyisa kavili mundu mwenuyo, nambu muhenga kwa ungolongondi, mujiyangalila mwavene mkoto kuyingila mukulingiwa. ² Mtangatilana kugegesana ndwika zinu na mukukita genago yati mwitimilisa malagizu ga Kilisitu. ³ Mundu akajiwona kuvya chindu kumbi chindu lepi, mwenuyo akujikonga mwene. ⁴ Nambu kila mundu alola bwina matendu gaki. Yikavya gabwina hinu ihotola kugahekela gala geahengili changawanangisa na mundu yungi. ⁵ Muni kila mundu iganikiwa kugega ndwika yaki mwene.

⁶ Mweiwuliwa lilovi la Chapanga na ampela muwula waki muvindu vyabwina vyeavili navyu.

⁷ Mkoto kukongewa, Chapanga iveveswa lepi. Cheamijili mundu ndi cheibena. ⁸ Ndava muni mundu yeyoha mweimija mu mnogo uhakau weavelikwi nawu yati ibena mwenumo uhakau, nambu akamija kwa kulongoswa na Mpungu yati ibena wumi wa magono goha wangali mwishu kuhuma kwa Mpungu Msopi. ⁹ Hinu tikotoka kutotokela kuhenga gabwina, muni yetibena mulukumbi lwaki, ngati tideniki lepi

mtima. ¹⁰ Ndi muni, takayvayi takona na lukumbi, tivahengela vandu voha gabwina na neju kwa vala vevakumsadika Yesu.

Mawuliwu gakumalikusila na jambusa

¹¹ Mwavene mlola chenikuvayandikila mayandiku gavaha na chiwoko changu namwene. ¹² Vala vevigana kuloleka bwina kwa mambu ga higa ndi vevigana kuvajovela kwa makakala mdumula jandu. Vikita chenicho ndava yimonga, muni vigana lepi kung'ahika ndava ya kuwula ndava ya msalaba wa Kilisitu. ¹³ Muni vevadumwili jandu vene vilanda lepi malagizu, ndi vakuvagana nyenye mudumuliwa jandu muni vapata kumeka ndava ya kudumuliwa jandu kwinu. ¹⁴ Nambu nene katu yati nimeka lepi chochoha nambu ndi msalaba wa BAMBU witu Yesu Kilisitu, muni ndava ya msalaba wenuwo mulima woha uvambiwi kwa nene, ndava mambu ga pamulima gakuniganisa lepi nivii ngati mwenifwili kwa mambu ago. ¹⁵ Kudumuliwa amala kubela kudumuliwa jandu chindu lepi, jambu livaha ndi mundu kuvya wamupya. ¹⁶ Vevilanda ulongosi uwu nikuvayupila uteke na lipyana, uteke na lipyana uvya kwa vandu va Isilaeli na vandu voha va Chapanga.

¹⁷ Kutumbula hinu, mundu yoyoha akotoka kuning'aha kavili, muni ulangisu wenivi nawu muhiga yangu yilangisa kuvya nene ndi wa Yesu.

¹⁸ Valongo vangu ubwina wa BAMBU witu Yesu Kilisitu uvya na pamonga nyenye. Ena.

Ngoni Bible Version Translation Project **The New Testament in the Ngoni language of** **Tanzania**

copyright © 2020 The Word for the World International

Language: Chingoni (Ngoni)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Ngoni New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

5cd08b72-e4bf-504c-ac82-b15a8451524d